

Program časného zachytu karcinomu plic

Nemocnice Rudolfa a Stefanie se od ledna 2022 podílí na novém preventivním programu pro kuřáky aneb Přijďte na prevenci! Podle zkušeností odborníků, zvláště lidé s rakovinou plic přicházejí k lékaři až ve stadiu, kdy je nádor pokročilý a je tedy obtížně léčitelný. Proto je důležitá prevence.

Pro koho je preventivní program určen? **Pokud je vám 55 let a víc, kouříte dvacet let denně krabičku cigaret (nebo například déle méně cigaret za den), je na místě, abyste se v rámci tohoto programu dostavili na preventivní vyšetření. Cesta je jednoduchá, stačí oslovit svého praktického lékaře nebo se sami objednáte do plicní ambulance. Doporučení není potřeba. Nárok na toto vyšetření má každý člověk čtyřikrát za život a plně ho hradí zdravotní pojišťovny.**

„V tomto programu vidím velký pokrok. Je skvělé, že se spustil, protože dosud nebyl v České republice zaveden žádný systematický program časného zachycení nádoru plic. Pokud se karcinom podaří odhalit včas, člověk má velkou šanci se uzdravit úplně, vrátit se do normálního života a předejít nehezkým koncům, které lidi s pokročilými plicními nádory prožívají,“ uvedla MUDr. Markéta Bláhová, ředitelka pro lékařské obory a plicní lékařka.

Do programu časného zachytu plic je zapojena řada specializací. **Klíčovou roli hrají praktičtí lékaři**, protože jsou v kontaktu se svými pacienty často a vědí, koho by se program mohl týkat. Osloví ho a případně objednájí do ambulance pneumologie. Plicní lékař pak provede kompletní plicní vyšetření a odešle pacienta na CT vyšetření.

„Součástí tohoto plicního vyšetření je i funkční vyšetření dýchání, protože lidé, kteří tolik kouří a takovou dobu, mohou mít i například chronickou obstrukční plicní chorobu. V zásadě se tedy jedná o komplexní plicní vyšetření preventivní i z hlediska jiných plicních chorob,“ vysvětlila MUDr. Markéta Bláhová.

Hlavním diagnostickým vyšetřením je pak screening pomocí nízkodávkového CT, které nevyžaduje žádnou speciální přípravu a trvá jen několik minut. Oddělení radiologie a zobrazovacích metod benešovské nemocnice nyní žádá o akreditaci, aby se i toto pracoviště mohlo zapojit do preventivního programu.

Po celé České republice je zatím jen celkem patnáct akreditovaných radiologických míst především při Komplexních onkologických centrech. Zatím tedy budou naši pacienti odesíláni do Fakultní Thomayerovy nemocnice v Praze Krči, což je nejbližší místo.

„Je to pro nás i pacienta méně komfortní, ale předpokládám, že naše radiologické oddělení akreditaci získá v co nejbližší době. Přístrojově i personálně jsme na to vybaveni.“

Chceme screeniny provádět u nás v nemocnici co nejdříve, protože pak vyšetříme více pacientů, než když je budeme posílat jinam. Navíc i těch nynějších patnáct center má svou kapacitu," doplnila MUDr. Markéta Bláhová.

Podle ní je velmi důležité, aby lidé možnosti preventivního programu využili, protože když přijde člověk pozdě v zásadě s jakýmkoli nádorem a chorobou, výsledek léčby a prognóza jsou vždy horší, než když se na problém přijde v počátku. Rakovinu plic navíc ztěžuje fakt, že lidé dlouhou dobu nemusí mít žádné velké obtíže.

„Pokud se plicní nádor najde ve stavu, kdy je velký jen centimetr, je to drobný nález bez rozsevu do lymfatických uzlin, lze tuto záležitost velmi jednoduše vyřešit operačním výkonem bez další léčby. Pacient následně dochází jen na pravidelné kontroly. Kdežto když přijde ve stádiu, kdy už má bolesti na hrudníku, onemocnění se rozšířilo do lymfatických uzlin nebo i jiných orgánů, operace nemusí být možná a léčba typu chemoterapie nebo ozařování nemá stoprocentní účinek. Navíc zde se spíše bavíme bohužel jen o prodloužení života než o vyléčení," upozornila MUDr. Markéta Bláhová.

Hlavní příčinou zhoubného nádoru je samozřejmě kouření. „Nesmírně mocná je i genetika. Pokud se v rodině vyskytují nádorová onemocnění v zásadě jakékoliv, měl by tento člověk být úplně jinak sledován než v rodině, ve které se nádory nevyskytují," vyjmenovala MUDr. Markéta Bláhová s tím, že onemocnění ovlivňuje i životní styl, rizikové faktory v zaměstnání či některá prodělaná onemocnění v mládí či v dětství.

V plicní ambulanci benešovské nemocnice mají pneumologové v kartotéce zaevidovány tisíce pacientů. Jsou to lidé, kteří jsou tu sledováni již pro různá plicní onemocnění, jako je astma, chronická obstrukční plicní choroba nebo intersticiální plicní procesy a další. „Tento program je však směřovaný hlavně na pacienty, kteří o svých plicních chorobách nevědí a nejsou ani vyšetřeni ani nikde sledováni natož léčeni. Lidé nyní mohou pro sebe něco udělat. Jestli toho využijí, je jen na nich," podotkla MUDr. Markéta Bláhová.

Podle ní nelze v současné době říci, zda pacientů s nádorovým onemocněním plic přibývá, protože kvůli pandemii spousta lidí na preventivní vyšetření nepřišla. „Přitom každý rok je nějaké průměrné množství lidí, které s nádorem plic i u nás diagnostikujeme. Za poslední dva roky jich bylo podstatně méně, ale ti nemocní lidé někde jsou, protože statistika je neúprosná. Nepochybné je to, že jednou přijdou, ale jistě v podstatně pozdějším stádiu," obává se MUDr. Markéta Bláhová.

Podle odborníků je v posledních letech jen pětina nalezených karcinomů v počátečních stádiích označených I nebo II a největší zastoupení mají naopak pozdní stadia, zejména stadium IV. Program si dává za cíl záchyt časných nádorových onemocnění plic až v 70 % případů.

Statistika:

V roce 2018 bylo v ČR nově diagnostikováno 6 459 pacientů se zhoubným nádorem plic

V roce 2018 v ČR zemřelo 5 401 pacientů v souvislosti se zhoubným nádorem plic

Záchyt stádií I až II v české populaci byl 15 až 20 %, záchyt při screeningových programech až 70 %

Evropská studie NELSON ukázala snížení úmrtnosti na rakovinu plic, zejména u mužů, o 24 % díky screeningu

Pro koho je program určen:

Věk 55 až 75 let

Kouření alespoň 20 cigaret denně po dobu 20 let a ochota účastnit se programu odvykání kouření

Případně méně cigaret za den, ale jiné nádorové riziko

Podepsání informovaného souhlasu se vstupem a spolupráce na programu

Nepřítomnost závažných onemocnění (např. zhoubný nádor, diabetes se závažnými orgánovými komplikacemi, srdeční choroby (ISCH), pokročilá demence či jiné psychiatrické onemocnění apod.)

Kontakt pneumologická ambulance Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov:

tel.: 317 756 538

MUDr. prim. Michal Bláha, MUDr. Markéta Bláhová

Více na <http://www.pneumologie.cz/>